

«فرهیختگان» در گفت‌وگو با معاونان پژوهشی برخی دانشگاه‌ها بررسی کرد

تفکیک در معاونت پژوهشی مشکل دانش‌بنیان‌ها را حل می‌کند؟

مستولان وزارت علوم و معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها رفته تا درباره الزامات ورود دانشگاه‌ها به تحقق شعار سال بگویند.

مریم طیبی‌نظری

خبرنگار

🔴 تلاش وزارت علوم برای برقراری ارتباط بین مسائل اصلی کشور با پژوهش‌های موجود در دانشگاه‌ها اصلی‌ترین کاری که وزارت علوم برای تحقق شعار سال آن را اجرایی و تاکید بر همراهی مراکز آکادمیک و بخش‌های مختلف صنعتی در راستا با این برنامه دارد، رونمایی از سامانه نان است. پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزارت علوم نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان»، آن را کار ویژه‌ای در راستای کاربردی کردن پژوهش معرفی کرد و گفت: «ما در مرحله اول باید مسائل کشور را در قالب پژوهش‌ها احصا کنیم و در قالب پایان‌نامه‌های دکتری و پسادکتری به آن بپردازیم. در همین راستا نیز وزارت علوم بحث سامانه ایده‌ها و نیازها را رونمایی کرده است. در اصل ما به دنبال آن هستیم تا هم‌رسانی در ارتباط با مسائل اصلی کشور با حوزه پژوهش‌های موجود در دانشگاه‌ها ایجاد شود. قطعا این اتفاق به واسطه سامانه نان درحال رخ دادن است.»

رسیدن به اقتصاد دانش‌بنیان موضوعی است که چند سالی می‌شود ادبیات آن در کشور مطرح و اقداماتی نیز در راستای تحقق آن صورت گرفته است. اقداماتی که هر چند کافی نیست اما نشان از تحرک دانشگاه‌ها به عنوان مجریان اصلی تحقق آن دارد. از سوی دیگر شاید بتوان یکی از اصلی‌ترین مخاطبان شعار سال را دانشگاهیان و مسئولان مرتبط با آن دانست. انتخاب شعار «سال تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین» از سوی رهبری انقلاب نشان می‌دهد که بار اصلی برای تحقق آن روی دوش دانشگاه‌هاست؛ مولفه‌ای که باعث شده از ابتدای سال بخش‌های مرتبط با نظام آموزش عالی سیاست‌ها و برنامه‌های خود را بر مبنای آن اجرا کنند؛ اما نمی‌توان از کنار این مساله به راحتی گذشت که برای رسیدن به اهداف تعیین شده در این شعار، لازم است تا مشکلات موجود در دانشگاه‌ها در این حوزه کاسته شود. «فرهیختگان» به همین بهانه به سراغ برخی

سرپرست دفتر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و توسعه فناوری وزارت علوم:

تفکیک معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه‌ها مدنظر قرار دارد

برطرف کنند. در کشور تجربه جذب دانشجوی پسادکتری وجود داشته، اما نظام‌مند شدن آن زمانبر است. برای حمایت مالی این مساله باید قسمتی از آن ارتباط با صنعت مدنظر قرار گیرد و بخشی هم با تخصیص بودجه تامین شود. «طالبی با اشاره به تجربه‌های موفق ارتباط صنعت با دانشگاه در کشور، گفت: «اینکه ما در کشور در بحث ارتباط صنعت و دانشگاه دچار مشکل هستیم، مساله درستی است. بخش عمده مشکل هم به عدم اطلاع دانشگاهیان از مسائل صنعت است. یک بخشی از آن به دلیل عدم مراجعه دانشگاه به صنعت است و بخشی هم به صنعت برمی‌گردد که باید در مراکز خود را روی دانشگاهیان باز کنند. قطعا از سامانه نان و سیستم‌های نوین می‌توان برای ایجاد این ارتباط استفاده کرد.» او خاطرنشان کرد: «دلیل همین حجم بالای کاری در این سال‌های اخیر تفکیک بین معاونت پژوهشی و فناوری اتفاق افتاد که مسلما نقش بسزایی را در رسیدگی به امور مربوطه خواهد داشت اما اینکه چنین تفکیکی یا هر تغییر دیگری در سطح معاونت پژوهشی دانشگاه اتفاق بیفتد، نیازمند زمان است. همه دانشگاه‌های ما به بلوغ موردنیاز برای این کار نرسیده‌اند. بعد از رسیدن بختگی موردنیاز این تغییر مسلما اتفاق خواهد افتاد. در ویرایش جدید سامانه مدیریت جامع دانشگاه کشور به این مساله پرداخته‌ایم.»

بهنام طالبی، سرپرست دفتر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و توسعه فناوری وزارت علوم درباره کاربردی بودن پژوهش‌ها گفت: «سیستمی که برای انتخاب موضوعات تحقیقات و پایان‌نامه‌ها در نظر گرفته شده، گلوگاه این مساله است. ما باید موضوعاتی را انتخاب کنیم که موردنیاز کشور باشد و این کار از طریق سامانه نان درحال انجام است. وقتی ما تمامی نیازهای موجود در جامعه را بتوانیم در سامانه‌ای داشته باشیم محققان می‌توانند موضوعاتی را انتخاب کنند و هر موضوعی متقاضی خود را دارد.» او ادامه داد: «نبود سامانه‌ای که موضوعات را به صورت یکپارچه داشته باشد، دغدغه تمامی دانشگاهیان است؛ چرا که قطعا از این بستر نفع خواهند برد. تا به حال این مساله به دلیل عدم وجود یک سامانه جامع برای ارجاع مغفول بوده است که با راه‌اندازی سامانه نان سعی در حل این مساله کرده‌ایم.» سرپرست دفتر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و توسعه فناوری وزارت علوم درخصوص پیش‌نیازهای لازم برای جذب دانشجویان پسادکتری اظهار داشت: «مسلما باید این پیش‌نیازها گسترش یابد. وقتی سازوکارها مشخص و آیین‌نامه‌ها ابلاغ شود در نتیجه دانشگاه‌ها می‌توانند نیازهای خود را

معاون پژوهشی دانشگاه فردوسی مشهد:

دانشگاه باید با تعریف پروژهای کاربردی مسائل واقعی صنعت را حل کند

رضا لطفی، معاون پژوهشی دانشگاه فردوسی مشهد، با بیان اینکه عادت کرده‌ایم دستور پژوهشی مهم باشد نه مساله‌ای که حل می‌شود، گفت: «این مساله خطرناکی است که با کمی فرهنگ‌سازی و تعریف نظام موضوعات ارزشمند در این زمینه می‌توان تحول مناسبی در آن ایجاد کرد.» او با اشاره به وجود بسترهای لازم درخصوص جذب دانشجویان پسادکتری، ادامه داد: «برنامه‌ها و طرح‌های بسیار خوبی برای جذب این دانشجویان در دانشگاه فردوسی وجود دارد؛ با این حساب باید گفت این نگاه که پژوهشگران پسادکتری صرفا مقاله چاپ می‌کنند، درست نیست؛ چرا که

دانشجویان پسادکتری در زمینه‌های گوناگون به اساتید کمک کنند؛ با این حال برای بهبود این مساله نیاز به آیین‌نامه و به رسمیت شناختن این نوع نگاه داریم.» لطفی با اذعان به وجود چالش در ارتباط دانشگاه با صنعت، گفت: «مهم‌ترین چالش این مساله است که هم دانشگاه و هم صنعت هیچ احساسی برای حرکت به سمت یکدیگر نکرده و طرفین خود را جدا از یکدیگر می‌بینند. باید این حساسیت را در اساتید دانشگاه، پژوهشگران و دانشجویان ایجاد کنیم که زمان‌شان را باید صرف حل مساله واقعی کنند و این مسائل نیز تنها با ارجاع به صنعت و جامعه اتفاق می‌افتد. اگر دانشگاه بتواند با تعریف پروژه‌های کاربردی، مسائل واقعی صنعت و جامعه را حل کند هم می‌تواند اعتماد صنعت را به خود جلب و هم حس خوب را در دانشجو و پژوهشگر خود ایجاد کند.»

معاون پژوهشی دانشگاه میبد:

نیازمند معاونت فناوری در دانشگاه‌ها هستیم

بخش صنعت نیز باید تمهیداتی در نظر گرفته شود. البته در کنار حمایت مالی، حمایت معنوی نیز مساله‌ای مهم است. معاون پژوهشی دانشگاه میبد درخصوص تخصیص بودجه پژوهانه به دانشجویان دکتری افزود: «تا سال گذشته وضعیت بودجه‌ای بسیار نامناسب بود. با روی کار آمدن دولت جدید این مساله تا حدی حل شده و امسال بودجه مناسبی مدنظر قرار گرفته و دانشگاه از این جهت وقتی پولی را دولت بابت فروش نفت که متعلق به تمامی جامعه است در اختیار دانشگاه قرار می‌دهد، طبیعی است که مطالبه عمومی مردم، بازگشت تاثیرات چنین اقدامات و حس کردن ملموس این فعالیت‌ها باشد، بنابراین کاربردی بودن پژوهش لازم است و باید دانشگاه‌ها به این سمت پیش بروند.» او درباره جذب دانشجویان مساله محور توسط دانشگاه‌ها گفت: «باید حمایت‌های مالی از این افراد صورت بگیرد. دانشجویان دکتری و پسادکتری غالبا سن‌شان از ۲۸ سال گذشته و هنوز وارد بازار کار نشده‌اند، درحالی که از آنها انتظار تشکیل خانواده می‌رود. در چنین شرایطی لزوم حمایت مالی از این دانشجویان پررنگ تر می‌شود. قطعا اگر دانشجو توانایی لازم را از خود نشان دهد باید دانشگاه برای جذب آن اقدام کند. همچنین برای جذب این افراد در

معاون پژوهشی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان:

برای تحقق سیاست‌گذاری‌های وزارت علوم نیاز به تغییر ساختار پژوهشی دانشگاه‌ها هستیم

نوشین زندی، معاون فناوری و پژوهشی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، با اشاره به اولویت در سیاست‌گذاری در زمینه کاربردی کردن پژوهش‌ها گفت: «فعالیت پژوهشی دانشگاه براساس سیاست‌گذاری‌های کلان است. در برخی از دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه ما تخصیص بودجه به گونه‌ای تعریف شده که پژوهشگران این اختیار را دارند که با مراکز بیرونی ارتباط بگیرند اگرچه قسمتی از آن را دانشگاه تامین می‌کند و همین امر باعث شکل‌گیری ارتباط خوبی بین پژوهشگران، اعضای هیات علمی و این مراکز و صنعت شده است.» زندی با اشاره به تأسیس معاونت فناوری در وزارت علوم تصریح کرد: «باتوجه به تعریفی که از معاونت پژوهشی در وزارت علوم ارائه شده است و معاونت جدیدی تحت عنوان معاونت فناوری و نوآوری در این وزارتخانه تأسیس شده، طبیعتا باید تغییراتی در ساختار پژوهشی در دانشگاه‌ها نیز اتفاق بیفتد. درحال حاضر وزارت علوم معتقد است این تغییرات در سطح معاونت باشد، اما باید این مهم به سطح دانشگاه‌ها نیز برسد تا تغییرات این وزارتخانه در دانشگاه‌ها نیز نمود پیدا کند. البته باتوجه به صحبت‌های اخیر وزیر علوم و معاونانش، این وزارتخانه اختیار این تغییر را به دانشگاه‌ها داده است.»

معاون فناوری و پژوهشی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، با اشاره به اولویت در سیاست‌گذاری در زمینه کاربردی کردن پژوهش‌ها گفت: «فعالیت پژوهشی دانشگاه براساس سیاست‌گذاری‌های کلان است. در برخی از دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه ما تخصیص بودجه به گونه‌ای تعریف شده که پژوهشگران این اختیار را دارند که با مراکز بیرونی ارتباط بگیرند اگرچه قسمتی از آن را دانشگاه تامین می‌کند و همین امر باعث شکل‌گیری ارتباط خوبی بین پژوهشگران، اعضای هیات علمی و این مراکز و صنعت شده است.» زندی با اشاره به تأسیس معاونت فناوری در وزارت علوم تصریح کرد: «باتوجه به تعریفی که از معاونت پژوهشی در وزارت علوم ارائه شده است و معاونت جدیدی تحت عنوان معاونت فناوری و نوآوری در این وزارتخانه تأسیس شده، طبیعتا باید تغییراتی در ساختار پژوهشی در دانشگاه‌ها نیز اتفاق بیفتد. درحال حاضر وزارت علوم معتقد است این تغییرات در سطح معاونت باشد، اما باید این مهم به سطح دانشگاه‌ها نیز برسد تا تغییرات این وزارتخانه در دانشگاه‌ها نیز نمود پیدا کند. البته باتوجه به صحبت‌های اخیر وزیر علوم و معاونانش، این وزارتخانه اختیار این تغییر را به دانشگاه‌ها داده است.»

معاون پژوهشی دانشگاه ولیعصر رفسنجان:

نیاز به بازطراحی ساختارهای معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها داریم

مرتضی جعفرپور، معاون پژوهشی دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان با بیان اینکه اقدامی که باید در راستای کاربردی کردن پژوهش‌ها صورت بگیرد، این است که موضوع پایان‌نامه‌ها براساس مشکلات و مسائل جامعه‌ها باشد، گفت: «قطعا تحقق این مساله باعث می‌شود تحقیقات دانشجویان هم در این راستا باشد. راه‌اندازی سامانه نان در این زمینه بسیار موثر است و گام مهمی در کاربردی کردن پژوهش‌ها در ایران به‌شمار می‌رود. از طرف دیگر برای جذب پژوهشگر تمام‌وقت پسادکتری و جذب دانشجویان مساله محور تحصیلات تکمیلی وجود حمایت مالی اولین بستری است که باید در این زمینه ایجاد شود؛ چرا که دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دکتری غالبا متاهل هستند و لازم است اقداماتی نظیر بیمه دانشجویی، خوابگاه‌ها و همچنین اضافه کردن ظرفیت برای پذیرش پسادکتری را شاهد باشیم.» او با تاکید بر اینکه برخی از دانشگاه‌ها در این چند سال اخیر تعداد کمتری دانشجوی پسادکتری را جذب کرده‌اند که مسلما این قضیه با اهداف تعیین شده مغایرت دارد، بیان داشت: «یکی از مشکلات ما در برقراری ارتباط با صنعت عدم فهم زبان صنعت در بین دانشگاهیان و برعکس است. مساله دیگر اینکه باید اعتماد بین صنعت و دانشگاه تقویت شود و برای این منظور، باید به سیاست‌های کلان استانی ورود کرده و برنامه‌های استان‌ها دانش‌بنیان باشد و مولفه اصلی دیگر اینکه دستگاه‌های اجرایی نیز به دانش‌بنیان کردن مسائل خود، مکلف شوند.» معاون پژوهشی دانشگاه ولیعصر رفسنجان به ساختار معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها اشاره و تصریح کرد: «باید در این زمینه شاهد بازطراحی باشیم و این کار نیز باید از دل دانشگاه‌ها انجام و به صورت بومی‌سازی به آن نگاه شود. بازطراحی‌ها باید براساس منطقه جغرافیایی دانشگاه باشد؛ چرا که دانشگاه‌ها در استان‌های جنوبی برای مثال یقینا با مسائل متفاوتی از دانشگاه‌ها در استان‌های مثل تهران مواجه است.» او به موضوع پژوهانه دکتری اشاره و خاطرنشان کرد: «لازمه حمایت دانشگاه‌ها از این مساله تخصیص کامل ۱۵ درصد بودجه به پژوهش‌هاست اما باتوجه به مشکلات بودجه‌ای در این یکی دو سال گذشته، اختصاص ۱۵ درصد بودجه به پژوهش کمی مشکل است. مادر دانشگاه‌مان توانستیم این مساله را محقق کنیم؛ چرا که در صورت کمبود بودجه در تخصیص دادن آن اولویت‌بندی‌هایی صورت می‌گیرد و مسلما بودجه پژوهشی جزء اولویت‌های ابتدایی نیست.»

آغاز به کار پیشخوان مالکیت فکری برای ثبت ایده‌ها

محمدحسین ایمانی‌خوشخو، رئیس پارک ملی علوم و فناوری‌های نرم و صنایع فرهنگی از آغاز به کار پیشخوان مالکیت فکری خبر داد و گفت: «این پیشخوان پاسخی به نگرانی جوانان برای ثبت ایده‌ها است. قطعا ما نمی‌توانیم دانش، فناوری، خلاقیت و تشویق ورود جوانان به حوزه نوآوری را داشته باشیم که آرامش فکری آنها فراهم نشود و به مسائل مالکیت فکری بی‌توجه باشیم.» وی با بیان اینکه در این راستا سازمان جهانی مالکیت فکری تشکیل شد، ادامه داد: «با ایجاد سازمان مالکیت فکری در جهان، روزی به آن اختصاص داده شد و امروزه همه دولت‌ها به دنبال تحقق این قضیه هستند.» ایمانی‌خوشخو با بیان اینکه درحال حاضر ایده‌پردازان ایرانی نمی‌دانند ایده‌ها را چگونه به ثبت برسانند تا محرمانگی آنها حفظ شود، خاطرنشان کرد: «امسال سازمان جهانی مالکیت معنوی (وایپو) بر قشر جوان تاکید کرده است و ما نیز در ایران باید مساله مالکیت فکری را ساماندهی کنیم.»

اختیار دانشگاه‌های علوم پزشکی برای جذب دستیار بومی

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت از اعطای اختیار به دانشگاه‌های علوم پزشکی مناطق محروم برای جذب دستیار بومی خبر داد و با تاکید بر اینکه سهمیه خاصی را برای بومی‌گزینی دانشجویان دستیاری در مناطق محروم در نظر گرفته‌ایم، گفت: «یکی از اولویت‌های وزارت بهداشت، توزیع نیروی متخصص و فوق تخصص در مناطق محروم است.» وی تاکید کرد: «حدود ۶۰ درصد از نیروهای متخصص در مناطق محروم توزیع شده‌اند و از امسال نیز سهمیه خاصی را برای بومی‌گزینی مناطق محروم در نظر گرفته‌ایم.» وزیر بهداشت خاطرنشان کرد: «بعد از آزمون دستیاری، به دانشگاه‌های علوم پزشکی مناطق محروم اختیار داده‌ایم تا دستیاران را از بین افراد بومی جذب کنند.» همچنین چهل و نهمین دوره آزمون دستیاری پزشکی پنجمین به ۲۲ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود و بیش از ۱۲ هزار نفر در چهل و نهمین دوره آزمون دستیاری پزشکی ثبت‌نام کرده‌اند.

زمینه‌های تشکیل پرونده انضباطی و تحصیلی دانشجویان شناسایی می‌شود

ابراهیم نعیمی، مدیرکل دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم درخصوص معرفی سامانه (سامانه الکترونیکی مشاوره)، با بیان اینکه این سامانه بخش‌های مختلف از جمله مشاوره‌های آنلاین صوتی یا صوتی-تصویری دارد، عنوان کرد: «هدف ما این است که اطلاعات به‌روز از همه مراکز مشاوره دانشگاه‌های کشور داشته باشیم تا زمینه‌های آسیب‌های اجتماعی دانشجویان مشخص و متناسب با آنها برنامه‌ریزی شود.» نعیمی با اشاره به اجرای طرح کات (کارگروه اصلاح و تربیت) که هدفش بررسی پرونده‌های کمیته انضباطی و کمیسیون موارد خاص در طول پنج سال اخیر است، گفت: «با این کار زمینه‌هایی که منجر به تشکیل پرونده انضباطی و تحصیلی برای دانشجویان شده شناسایی می‌شود تا مراکز مشاوره برنامه‌های متناسب با آن داشته باشند.» او اظهار داشت: «یکی از چالش‌های ما این است که روند طولانی و فرسایشی ارائه گزارش به نهادهایی است که با ما تفاهت‌نامه همکاری دارند که در این نرم‌افزار گزارش‌های آنلاین تصویری پیش‌بینی شده است.»